Tuula (vas.), Minna, Irja, Aini (edessä), Daniela, Irma ja Helli nauttivat pirteästä syyssäästä perhekodin pihapiirissä.

Perhehoidossa ollaan lähellä toista

Kolarissa oli ikäihmisten perhehoidolle tilaus

TEKSTI **KIRSI-MARJA NURMINEN** KUVA **ANNA-LEENA NORDBERG**

Tämän huomasi paikkakunnalle muuttanut **Maarit Huotari**, joka ryhtyi yhdessä miehensä **Mika Ylitalon** kanssa pyörittämään perhekotia viime maaliskuussa. Perhehoitopaikat täyttyivät nopeasti ja puhelin pirisee, kun ihmiset kyselevät vapautuvista paikoista. Myös perhekotiin tutustujia on riittänyt.

Maaritin ja Mikan lisäksi toimintaan liittyy kolmaskin M eli **Minna Heiskanen**, joka toimii perheen lomittajana. Idea perhekodista syntyikin Huotarin ja Heiskasen keskusteluista yhteisessä työpaikassa Pirkanmaalla.

– Pohdimme, miten ikäihmisiä voisi hoitaa laadukkaasti. Minnalle perhehoito oli jo tuttua, itse perehdyin siihen ensin vammaisten henkilöiden perhehoidon kautta. Punaisena lankana ajatuksissamme oli yhdistää lasten ja ikäihmisten perhehoito. Siitä jouduimme luopumaan, mutta toiminnassamme lasten ja ikäihmisten kohtaaminen kyllä toteutuu, sillä teemme yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa, iloitsee Huotari.

Erilaisten vaiheiden jälkeen ikäihmisten perhehoito käynnistyi lopulta Kolarissa, kun kunnalla oli tarjota toimintaan aikaisemmin kehitysvammaisten henkilöiden asuntolana toiminut talo.

– Aloittamisessa auttoi se, että Minna on kotoisin täältä Kolarista, ja hän tunsi kunnan toimihenkilöitä ennestään. Näin hänen ideaansa luotettiin. Minä ja Mika olemme molemmat kotoisin muualta, joten meille muutos oli suuri.

Kolarin kunta onkin ollut tukemassa perhekodin toimintaa.

– Palveluvastaava **Anri Marjamaan** kanssa yhteistyö on toiminut tosi hyvin. Vastaanotto on kaiken kaikkiaan ollut ihan mahtavaa, kiittää Huotari.

Elämänilo palaa

Puoli vuotta on osoittanut Huotarille ja Ylitalolle, että perhehoitajuus on antoisa tehtävä.

– Tämä on ihan erilaista kuin mitä olen koskaan aikaisemmin tehnyt. Se on elämäntapa, joka antaa ja ottaa. Jo muutaman viikon jälkeen perhehoitajuus tuntui omalta. Tässä saa toteuttaa itseään laajemmin ja tuoda esiin omia vahvuuksia. Iloitsen siitä, että saan nähdä näiden ikäihmisten koko elämänkaaren ja tutustua heidän läheisiinsä. Tässä ollaan lähellä toista ihmistä, Huotari miettii.

Palaute toiminnasta on ollut kiittävää.

– On todella palkitsevaa nähdä perhehoidon aikaansaama myönteinen muutos näissä ikäihmisissä – etenkin, kun tiedän heidän historiaansa ennen perhekotiin tuloa. Täällä heillä on turvallista ja hyvä olla, lääkityksiä on voitu vähentää, he nukkuvat paremmin ja elämänilo on palannut. Myös läheiset ovat huomanneet, miten ikäihmiset ovat ikään kuin nousseet uudelleen jaloilleen.

Perhehoitajien työnjako on sellainen, että Minna hoitaa omalla vuorollaan perhekodin ”sosiaalista verkostoa”.

– Eräs meillä päivätoiminnassa käyvä rouva on minulle tuttu aikaisemmasta työstäni kotihoidossa. Hänen läheisensä lähtivät etsimään palvelukotipaikkaa, kun näytti siltä, ettei rouva pärjää kotona. Ehdotin, että kokeilisimme perhehoitoa. Neuvottelin asiasta kotihoidon, lääkärin, läheisten ja rouvan itsensä kanssa. Perhehoito on muuttanut hänen tilannettaan niin, että nyt hän pärjää kotona ja käy meillä päivätoiminnan lisäksi vuorottelujaksoilla. Minun on helppo hoitaa näitä asioita, kun ihmiset ovat ennestään tuttuja, Heiskanen selventää.

Ryhmässä mukana

Huotarin ja Ylitalon perhekodissa on neljä vakituista asukasta, joiden lisäksi on tarjolla kaksi lyhytaikaisen perhehoidon paikkaa. Samoin perhekoti järjestää päivätoimintaa kolmena päivänä viikossa.

– Haemme päivätoimintaan osallistuvat ikäihmiset kotoaan ja viemme heidät päivän päätyttyä takaisin. Tavallisesti he viettävät meillä noin 6 tuntia ja saavat sinä aikana yhden lämpimän aterian ja kahvit, kertoo Huotari.

Päivätoiminnan ohjelmaa ei yleensä suunnitella kovin tarkkaan etukäteen.

– Katsomme aina, millaisia tarpeita ikäihmisillä itsellään on. Menemme heidän kuntonsa mukaan. Saatamme ulkoilla, tehdä vierailuja, leipoa tai tehdä käsitöitä. Kerran saimme lahjoituksena marjoja, joten yhdessä sitten siivosimme niitä. Seurustelulla on suuri merkitys. Yleensä kaikki haluavat olla ryhmässä mukana, ja jos joku puuttuu, niin heti kysellään perään. Monet ikäihmisistä ovat jo ennestään tuttuja keskenään, ja yhteinen historia on ennen kaikkea rikkaus.

Lepo tärkeää

Tärkein ikäihmisten perhehoitajan tuen muoto on Huotarin mielestä mahdollisuus pitää vapaata.

– Olemme räätälöineet sellaisen käytännön, että me vastaamme Mikan kanssa perhehoidosta kolme viikkoa ja sen jälkeen pidämme viikon vapaan, jonka aikana Minna lomittaa meitä. Perhehoitajan tehtävä on tosi intensiivistä. Siksi lepo ja mahdollisuus irrottautua arjen kuvioista on tärkeää. Ainoa harmin aihe onkin se, että liikkuminen jää vähemmälle. Aina ei jaksa lähteä lenkille, vaikka siihen olisi mahdollisuuskin, sanoo Huotari.

Kolmen M:n kesken käydään usein työnohjauksellisiakin keskusteluja.

– Meillä on avoimet ja suorat välit ja luotamme toisiimme.

Heiskasella on usein omalla viikollaan apuna ei hoitoalalla toimivia ystäviä tai tyttäriään.

– Uskon, että silloin myös ikäihmisten omat voimavarat tulevat paremmin esiin, kun heitä lähestyy tavallinen ihminen eikä hoitoalan koulutuksen saanut. Minulla on sveitsiläisiä ystäviä, ja voin vain ihailla, miten he osaavat kohdata ikäihmisiä. Ja ikäihmiset tykkäävät heistä. Jos viikon aikana nousee jotain erityistä esiin, kirjoitan sen ylös ja keskustelemme asiasta Maaritin ja Mikan kanssa. Ja akuuteissa tilanteissa voin aina soittaa kotisairaanhoitoon tai palveluvastaavalle.

Huotari uskoo, että perhehoito on tullut jäädäkseen.

– Tämä on niin mahtava juttu. Ilmassa on innostusta ja tekemisen meininkiä. Varmasti perhehoito tulee kasvamaan ja kehittymään. Vielä kun sijaisjärjestelyt saadaan toimiviksi, niin perhehoitajuudesta tulee nykyistäkin houkuttelevampi vaihtoehto.

Yhteisiä palavereita

Palveluvastaava Anri Marjamaa tietää, että ikäihmisten perhehoito on kiinnostanut Kolarin kuntaa jo pitemmän aikaa.

– Perhehoitoliiton työntekijät ovat käyneet siitä meille kertomassa ja järjestäneet täällä infotilaisuuksia. Hoitomuoto tuntui heti varteenotettavalta, ja sille on tällaisessa maaseutukunnassa selkeä tarve. Kun Minna ja Maarit ottivat yhteyttä, palaset loksahtivat kohdalleen. Hetki oli sopiva.

Ennen toiminnan käynnistymistä ikäihmisten perhehoitoon tehtiin kunnassa toimintaohje. Asukkaat pitkä-

”On todella palkitsevaa nähdä perhehoidon aikaansaama myönteinen muutos näissä ikäihmisissä.”

aikaiseen perhehoitoon valitsee moniammatillinen työryhmä.

– Minä teen ehdotuksen lyhytaikaiseen perhehoitoon tulevista sekä päivätoimintaan osallistuvista ikäihmisistä. Pohdimme sitten asiaa yhdessä perhekodin kanssa. Hyväksi käytännöksi on osoittautunut myös se, että perhehoitajat ovat olleet mukana meidän kunnan edustajien kanssa asiakaspalaverissa, jossa perhehoidon mahdollisuutta pohditaan. Yhteisessä keskustelussa muovautuu ajatus siitä, onko perhehoito juuri tälle ikäihmiselle sopiva vaihtoehto, kiittää Marjamaa.

Hankkeilta tukea

Marjamaan tehtäviin kuuluu myös toimeksiantosopimusten teko, ja hän toimii perhehoidon vastuutyöntekijänä. Lähimpänä tukijana tehtävässä on Kolarin kunnan perusturvajohtaja **Tiina Piirilä-Laiho**, jonka kanssa Marjamaa voi pohtia perhehoidon järjestämisessä esiin nousevia kysymyksiä.

– Lisäksi Lapin alueella on käynnistymässä tai jo käynnistynyt kaksi ikäihmisten perhehoitoon liittyvää hanketta. Toimiva kotihoito Lappiin -hanke on osa hallituksen Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa -kärkihanketta. Siinä perhehoidon kehittäminenkin on yksi osa-alue. Samoin Lapissa toimii Perhehoito ja palveluyrittäjyys -Leader-hanke. Tuossa hankkeessa tullaan järjestämään ikäihmisten perhehoitajien ennakkovalmennusta, ja hankkeen työntekijät tukevat perhehoidon toimintaohjeiden laatimista.

Koska Kolarissa perhehoito on jo käynnistynyt, Marjamaa toivoo hankkeilta tukea muun muassa sen pohdintaan, millaista on hyvä yhteistyö perhehoidossa.

– Tällä hetkellä perhehoidon piirissä on Kolarissa kaikkiaan noin 16 henkilöä.

Mistä perhehoitajia?

Kokemukset perhehoidosta ovat kunnankin näkövinkkelistä hyviä.

– Tiedän, että ikäihmiset saavat perhekodissa kodinomaista ja kuntouttavaa hoivaa. Myös kuntalaiset ovat ottaneet palvelun hyvin vastaan, ja perhehoitoon halutaan. Samoin perhehoitajat Maarit, Mika ja Minna kehittävät perhehoitoa osaltaan ja kokeilevat erilaisia asioita. Asiat eivät ole olleet vaikeita, vaan järjestettävissä.

Marjamaan ainoa huoli tulevaisuuden suhteen on se, että löytyykö uusia perhehoitajia riittävästi.

– Täällä esimerkiksi perhehoitokylämalli voisi olla toimiva. Perhehoidossa myönteistä on se, että siinä mennään ikäihminen ja laatu edellä. Sen pitää ehdottomasti kuulua valtakunnallisestikin ikäihmisten palveluvalikkoon. ■

KIINNOSTAAKO SINUA UUDENLAINEN PERHEHOITO?

Lapsen tai nuoren kuntouttavan sijoituksen aikana lapsi on sijoitettuna sijaisperheeseen. Kestoltaan sovittu sijoitus on tavoitteellista ja muutosta vahvistavaa, tiiviistä yhteistyötä lapsen vanhempien, perhehoitajien ja kunnan sosiaalityöntekijän kanssa.

Laaja-alainen osaamisemme takaa perheelle yksilöllisen tuen, auttaa kuntoutumisessa ja tukee sijaisperheen jaksamista. Kunnalle olemme luotettava kumppani perhehoidon sosiaalityössä.

Lue lisää sivuiltamme www.perhehoitokumppanit.fi

PKS perhehoitokumppanit suomessa

neljäastetta elämän mittaisia muutoksia

Ota yhteyttä ja kysy lisää!

PerhehoitoKumppanit Suomessa Oy
Puhelin: 0207 969 600
Ilmaisnumero: 0800 185 222
info@perhehoitokumppanit.fi